საქართ. მეშარცხენე სოც.-ფედერალისტთა წარმომადგენლობა F 264/2 N 12964

საქართველოს „პარლამენტის“ ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 25,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება 30,000 მ.; კანტორა ღიაა დილის 8—2 საათამდე.
რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი დამფუძნებელი კრების ქ. № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 2000 მან.

№ 13

კვირა, იანვარს 1

1922 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქ. რევოლ. მუზეუმი ბიბლიოთეკა BIBLIOTEKA Музея Рев. Грузии

ყოველდღიური გაზეთი

ტრიბუნა

ორგანო მემარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტთა საერთაშორისო პარტიის მთავარი კომიტეტისა.

1922 წლის 1 იანვრიდან თვეში გაგზავნით ღირს 45.000 მანეთი.
ცალკე ნომერი ყველგან 2000 მანეთი.

უფასოდ გაზეთი აღარავის გაეგზავნება.

ხელის მოწერა მიიღება თვის 1 რიცხვიდან.

რედაქციის და კანტორის მისამართი: ტფილისი, სასახლის ქ. № 6.

განცხადება

ს. ს. ს. რესპუბლიკის საბჭოების მომწვევი ცენტრალური საარჩევნო კომისია მოთავსებულია საქართველოს რევკომის სასახლეში, ოთახი № 22, ტელეფონი № 11—69. ცნობების მიღება შეიძლება ყოველ დღე 10-დან 2 საათამდე.

განცხადება

მომავალი წლის 15 იანვარს ტფილისში დანიშნულია სრულიად საქართველოს განათლების მუშაკთა ყრილობა. წარმომადგენლობის ნორმა: 50 წევრი ირჩევს ერთ წარმომადგენელს (ამ რიცხვის ნახევარზე მეტს რჩება უფლება იყოლიოს ერთი წარმომადგენელი) დელეგატების არჩევნები სწარმოებს სამაზრო კონფერენციაზე. წარმომ დგენლობის ნორმა: ყოველი ათი—ირჩევს ერთს—ამ რიცხვის ნახევარზე მეტიც ირჩევს ერთ წარმომადგენელს.

დღის წესრიგი:

1) მიმდინარე მომენტი.
2) განათლ. და ხელოვნების მუშაკთა კავშირების ცენტრალური გამგეობების მოხსენებანი.
3) სარევიზიო კომისიების მოხსენებანი.
4) კავშირების საწარმოო და საგანმანათლებლო მიზნები.
5) განათლების კომისარიატის მოხსენება.
6) კავშირების საორგანიზციო ამოცანები.
7) კავშირების საფარიფო პოლიტიკა.
8) წითელი პროფ. ინტერნაციონალი.
9) გამგეობის არჩევნები.
10) სარევიზიო კომისიის არჩევნები.

ყრილობის საორგან. ბიურო.

1436 1631

ორგანო ჟურნალი

„ლამისი“

გალაკტიონ ტაბიძე. ზამთარი.
ლეო ქიაჩელი. მე და ჩემი ორი მე.
გალაკტიონ ტაბიძე. პოეზია უწინარეს ყოვლისა.
კოწია გამსახურდია. იმპრესიონიზმი თუ ექსპრესიონიზმი.
ირაკლი ტოფაძე. ნიკო ფიროსმანიშვილი.
მიხა თოიძე. ქართული მხატვრობა.
ბიბლიოგრაფია. „ხომალდი“.
შარლემახი. ყდა და ღერბი.

ნომერი ღირს 12 ათასი.

ხელოვნების სასახლე

სერგიევის ქუჩა № 13.
კვირას, იანვრის 1-ს

სრულიად საქართველოს ახალი მწერლობის კავშირი

მეოთხე ესთეტიური საღამო

გრიგოლ რობაქიძე

წაიკითხავს მოხსენებას:

„პერანგი გველის“

დასაწყისი საღამოს 7 საათზე.

დასწრება შეუძლია ყველას, შესვლა უფასოა. 401

დროთა საზღვარზედ

კიდევ ერთი წელი მიემატა წარსულს. ერთი წელი, რომელიც შინაარსით საუკუნეს უდრის. მან ახალი ეპოქა დაიწყო ქართველი ერის ცხოვრებაში, ახალ ისტორიას ჩაუყარა საფუძვლები. გასულ წელს ახალი კლასი, ახალი ისტორიული ძალა ჩაუდგა სათავეში საქართველოს. საუკუნოების განმავლობაში დაჩრდილული და დაჩაგრული მშრომელთა კლასი დიქტატორნი სახელმწიფო ძალა-უფლებას და ახალი წესით, ახალი მეთოდებით შეუდგა ქვეყნის მართვა-გამგეობას. მან ყველგან და ყველფერში რადიკალური ცვლილება ოახდინა, რითაც თავის ბანაკშიაც კი ბევრი უკმაყოფილოა და მოწინააღმდეგე გე გაიჩინა. მაგრამ მშრომელ ხალხს ეს გულს ვერ გაუტეხს. დიდ ისტორიული მოვლენები, რომელიც ძირიან-ფესვიანად არყევს ხოლმე ცხოვრების საფუძვლებს, მუდამ იწვევენ მრავალ სამწუხარო გაუკეთრობას, მაგრამ ის, რასაც სიცოცხლე უწერია, რაც საღი და გამძლეა,—მუდამ გამარჯვებული გამოსულა. იმ ძალებს კი, რომელიც მრავალ საპატიო მიზეზთა გამო დროზედ ვერ გარკვეულა და ვერ ამაღლებულა დიდ მიზნების სიმაღლემდე, ვერ მოუხდენიათ ყველა დირებულებათა გადაფასება თანახმად ეპოქის მოთხოვნილებისა, ვერ აღლიათ ხელი ძველ პრინციპებზედ, ძველ აზროვნებზედ,—ამ ძალებს არას დროს ისტორია არ შეუქმნიათ.

ისტორიას ჰქონიან ცოცხალი, მომქმედი ადამიანები შეუპოვარი ბრძოლით. შეცდომები მათი საუკეთესო მასწავლებელია და გზის მაჩვენებელი. შეცდომა არას დროს არაა საბედისწერო ისეთი ისტორიული ძალისათვის, რომელიც სწორ გზას ადგია. მაგრამ პატარა შეცდომაც კი კატასტროფად გადაიქცევა, თუ გზა სწორი არაა აღებული.

გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს იგრეთვე მტკიცე რწმენას, ურყევი რწმენა სასწაულმომქმედთა. ეს საფუძველია შეუდრეკელი ნებისყოფისა, დაუშრეტელი ენერგიისა, დაუღალავი ხოქმედებისა და მისთვის არავითარი დაბრკოლება სახიფათო არ არის. მაგრამ თუ მომავლის რწმენა და იმედი სუსტია, თუ აქ რაცა და იქვი შეიპარა, იმ შემთხვევაში ყოველი დაბრკოლება, ყოველი შეცდომა სახიფათოა.

გამარჯვების მატარებელი სასიცოცხლო ძალის ნიშანდობლივი თვისებაა—გაბედული ნაბიჯები, გადამწყვეტი მოქმედება და ურყეველობა.

ყოველივე ეს უნდა გვახსოვდეს ჩვენ, ვისაც ბედმა გვარგუნა ამ მძიმე გარდამავალ ხანაში ცხოვრება და მოქმედება.

ვუსურვებთ საქართველს მშრომელ ხალხს ახალ წელს და მოვუწოდებთ ახალი გზით ახალი ცხოვრებისაკენ.

ომეგა.

ქალთა კულტის ნაშთები საქართველოში

№ 1.

მრავალ სადაო საგანთა შორის თანამედროვე ქართველ ქალების შეგნებულ ნაწილს გვეგონა, რომ ქალთა კულტის არსებობა საქართველოში უდაო ფაქტათ ითვლება. ამ 5 წლის წინათ ცნობილმა ლექტორმა გურკომ, თავის შესანიშნავ ლექციაში სრულიად ნათელ ჰყო ეს საკითხი. მაგრამ მას შემდეგ ეს საკითხი ფრიად საადაო საკითხათ უნდა ჩაითვალოს.

ამ წერილის მიზანია განხილვა პრ. ჯავახიშვილის აზრისა ქართული ერის სარწმუნოებაში და მისი გამორკვევა, თუ, რომელი ღვთაება ითვლებოდა მთავარ ღმერთად საქართველოში: ქალ-ღმერთი—მზე, თუ ვაჟ-ღმერთი—მთვარე. რელიგიური კულტი ისეთი დიდმნიშვნელოვანი ფაქტორია ამა თუ იმ ერის ცხოვრებაში, როგორც საფუძველი სამართლისა და ზნეობისა, რომელიც ნათლად გვიჩვენებს თუ, რა ადგილი უნდა ჰქონოდა დაჭერილი დედაკაცს თითოეული ხალხის ოჯახურსა და სოციალურ ცხოვრებაში.

პატრიარქალურ წესწყობილების დამყარების შემდეგ, გამატონებულმა მამის უფლებამ სარწმუნოებაშიაც ბატონობა მოინდომა და თუ მატრიარქატის დროს ქალ-ღმერთები ითვლებოდა მთავარ ღმერთებათ, ამ დღიდან მათი ადგილი ვაჟ-ღმერთებმა დაიპირეს და პირველი მეორეს მოსამსახურეთ იქმნენ.

პატრიარქალურ ცხოვრებაში გადასვლის შემდეგ, მთავარ ღმერთად გამოცხადდა ღმერთი ლაშქრობისა, რომელმაც მიიღო ეროვნული სახე და, რომლის წარმომადგენელი ამა თუ იმ ხალხში მბრძანებელი მეფე, ანუ დესპოტი ითვლებოდა. ასეთმა ცვლილებამ, სოციალურ ცხოვრებისამ და სარწმუნოებისამ გამოიწვია დედაკაცის სოციალური და ზნეობრივი მდგომარეობის შეცვლაც. და ქალის პიროვნების დაბეჩავებაც საყოველთაო მოვლენათ იქცა. ასეთი იყო საერთოდ მოვლენა ადამიანთა ცხოვრებაში, რომელსაც ვერც ქართველი ერი ასცდა. მაგრამ საგულისხმო ის არის, რომ პატრიარქალურ ცხოვრებაში გადასვლით ქართველ ერს, მიუხედავათ მისი მხედველი სიგმირისა, არ აღძვრია ის ამბიცია, რომელმაც სხვა ქვეყნების მაძაკაცებში იჩინა თავი და როგორც წარმართულ, ისე ქრისტიანულ საქართველოში ქალთა კულტი სარწმუნოებაში პატივით შეინახა. ამის მიზეზი ჩვენი აზრით ის არის, რომ ქართველი ხალხის მიერ წარმოებული ომები უფრო თავდაცვის ხასიათისა იყო, ვიდრე სხვა ტომებზე თავდასხმისა. და ვინაიდან, ასეთს ომებში ხშირად გამარჯვებული რჩებოდა, ამისათვის ადგილობრივ ღმერთებსაც თავიანთი ძალა და მნიშვნელობა არ ეკარგებოდათ. პრ. ჯავახიშვილის აზრით წარმართ ქართველები, როგორც სხვა ადმოსავლეთის ხალხი, ცის მნათობთა თაყვანისმცემელი იყო, რომელთაც მზე დედაკაცის სახით წარმოედგინათ და მთვარე კი მამაკაცის სახით. არც ერთი ამ დებულების წინააღმდეგ ჩვენ არაფერი გვაქვს. ჩვენ არ ვეთანხმებით მხოლოდ მასში ჩვენს ისტორიკოს, რომ მთვარე წარმართ ქართველებს მთავარ ღმერთად მიაჩნდათ და მზე კი მცირე ღვთაებათ.

„რომ ქართველების შეხედულობით მზე დედაკაცი და მთვარე მამაკაცი იმითაც მტკიცდება, ამბობს პრ. ი. ჯავახიშვილი, რომ ყველა სახელები, რომელშიაც მზეა ჩართული, უეჭველია ქალის სახელია. მაგალითად მზია, გულთამზე, მზე ნავარი, მზე ქალია. და სხვა. მაგრამ, თუ ერთი მხრით ჩვენი ისტორიკოსი მზის მდედრობითი სქესობას ადიარებს, მეორე მხრით ის ამტკიცებს, რომ „მზე უმცირესი ღვთაება იყო და მთვარე კი უმთავრესი დმერთიო“.

თანამედროვე მეცნიერება რომ ყოველგვარ პარადოქსების თავშესაფარია, განსაკუთრებით, როცა საკითხი ქალთა პიროვნებას შეეხება, ეს უკვე ცნობილი ფაქტია და სამწუხაროთ ასეთს პარადოქსალურ იდეიისაგან არც ჩვენი პატივცემული პროფესორია თავისუფალი, როდესაც ის ნაწყვეტ-ნაწყვეტი ერთი მეორეს საწინააღმდეგო ფაქტებით სცდილობს დამტკიცებას მთვარისა და წმ. გიორგის მთავარ ღმერთობისას საქართველოში. სხვა რომ არა იყოს რა, ქართველი კაცის მკვირცხლი, ცოცხალი და მხიარული ხასიათის მიხედვით, ძნელი წარმოსადგენია რომ მთვარე ყოფილიყო მთავარ ღმერთად ცნობილი და ლექსის სამი მეოთხედის ამოგდება. ეი ეს ლექსიც:

„ნათელმა მთვარემ ბრძანა ბევრად
მე ვჯობივარ მზესა,
დაჯდა დასწერა წიგნები, ზენა ქარი
მიათრევსა;
მზეს რომ კაცი მოუვიდა, მზე ძალიან
გაჯავრდესა:
მე და ვარ და ის ძმა არის, რათ
ვძულდებით ერთმანეთსა?
ავი ამინდი რომ დადგეს, ის ხომ ვერ
გაიშრობს გზებსა,
მცივანა კაცს ვერ გათბობს, თუ არ
დაუნთებენ ცეცხლსა;
თუ ეს სიტყვა ტყუილია, კითხევით
ლამის მეხრესა.
ლამის მეხრეს დაუძახეს, ულვაშებზე
ისვამს ხელსა.
დაჯექ ბიქო, სწორადა სთქვი, თორემ
მიქცევ სატანჯველსა.
დასვეს და ალაპარაკეს, მეუფე ყურს
დაუგდებსა,
მე უმზეოთა ვერ გავძლებ, ლამითა კი
გავტეხ ბნელსა,
დღისით შევზვერავ ბალახებს, ლამით
მივრეკ საქონელსა.
ერთი მაზარა უბოძეს, ლამით მავალია
ესა;
დვინოზე კაცი გაგზავნეს, ორთავე
შეარიგესა“.

როგორც ვხედავთ, ამ ლექსში ხალხი მზეს ამჯობინებს მთვარეს, ჩვენის აზრით ეგ ლექსი იმ დროს ეკუთვნის, თუ რედაქციით არა, შინაარსით მაინც, როცა პატრიარქალური ცხოვრებით ქართველ ხალხს ღვთაებათა შნიშვნელობაზე ახალი აზრი ებადებოდა და საყურადღებო აქ ის არის, რომ ამ ეპოქაში ხალხს ქალ-ღმერთების დამცირება კი არ უფიქრია და ვაჟ ღმერთების განდიდება, გაბატონება—არამედ მათი შეთანხმება და გათახსწორება მოუსურვებია.

ა) „მე და ვარ ტ ის ძმა არის, რად ვძულდებით ერთმანეთსა,
ბ) ღვინოზე კაცი გაგზავნეს ორთავე შეარიგესა“...

სქესთა შორის ქართველმა ხალხმა სარწმუნოებიდან თვით სოციალურ ცხოვრებაშიაც გადმოიტანა.

ამ ხანებში, როგორც თვით აღნიშნულ ლექსიდან სჩანს, შკვ სხვა ღმერთიც ყოლიათ ქართველებს რომელიც მეზრეს საუბარს ყურს უგდებდა.

„დასვეს და ალაპარაკეს, მეუფე ყურს დაუგდებსა“.

ეს მეუფე უეჭველია, ეროვნული ღმერთია, მთავარი მსაჯული, რომელიც თუმცა მამაკაცის სახისაა, როგორც პატრიარქალური ეპოქის ღმერთი, მაგრამ რომელსაც სრულიადაც არა სურს ქალ-ღმერთის დამცირება ვაჟ-ღმერთის წინაშე, არამედ ის დასტურის დამცემია მათი შეთანხმებისა და მათი ზნეობრივი პირადოვნების გათანასწორებისა.

კაკო მიქელაძე.

(შემდეგი იქნება)

უცხოეთი

პარიზი. 28 დეკ. საფრანგეთის პრესა შემდეგ ცნობებს იძლევა წითელი არმიის შემადგენლობაზე. საბჭოთა მთავრობამ გამოსცა დეკრეტი, რომელიც ამყარებს სამხედრო სამსახურის ვადის შემოკლებას წითელ არმიისას ორი წლით. მოსაწვევად ირიცხება 18 წელი. მარაგი ჯარის წლოვანება ისაზღვრება 40 წლით ეუონალი ამტკიცებს რომ წითელ არმიის რიცხვი ზავის დროს 2 ნახ. მილიონამდე ავა. ამას გარდა 5 მილიონი ახალგაზრდა ხალხი ვალდებულია გაიაროს სამხედრო ვარჯიშობა.

სოფია. 25 დეკ. სოფიაში მოხდა მრავალ რიცხოვანი კრება პროტესტის გამოსახატავად ელჩთა კონფერენციის გარდაწყვეტილების წინააღმდეგ შესახებ ბოლგარიის განიარაღებისა. კრებამ თ ვის პროტესტში განაცხადა, რომ ბოლგარიის განიარაღება გამოიწვევს დიდს არეულ-დარეულს ახლო აღმოსავლეთში.

პეტროგრადი. 25 დეკ. ფინლანდიაში ასურსათო საგნებზე ფასები ერთობ მაღლა იწევს.

ახალი ამბები

— ტფილისის ხიბჭის სხდომა დანიშნულია ორშაბათს, იანვრის 2 საღამოს 5 საათზედ, სახალხო სახლში. დღის წესრიგი: 1) დებულება ტფილისის საბჭოზე, 2) ბინის საკითხი, 3) სახალხო განათლების განყოფილების მოხსენება, 4) მიმდინარე საკითხები.

— **ხელოვანთა კავშირი.** მოხდა სრულიად საქართველოს ხელოვანთა კავშირის მთავარი კომიტეტის რეორგანიზაცია. ახალ კომიტეტში შედიან ხელოვნების ყველა დარგის წარმომადგენელი კომიტეტმა აირჩია აღმასრულებელი ორგანო პრეზიდიუმი: თავმჯდომარე: კ. მაყაშვილი, თავმჯდომარის მოადგილე ტ. ტაბიძე. მხანაგი: აკ. ფალავა, წევრები: ვ. რუხაძე და ვახტანგ კოტეტიშვილი.

— გამოვიდა სრ. საქართველოს მწერ. კავშირის ყოველკვირეული ორგანო „ლომისი". გალაქტიონ ტაბიძე—ზამთარი. ლეო ქიაჩელი—მე ტ ჩემი ორიმე. გალაქტიონ ტაბიძე—პოეზია უპირველეს ყოვლისა. კოწია გამსახურდია—იმპრესიონიზმი თუ ექსპრესიონიზმი. ირაკლი ტოფაძე—ხიკო ფიროსმანაშვილი. ძოაე თოიძე—ქართული მხატვრობა. ბიბლიოგრაფია და ხელოვნების მატიანე. პირველი ნუმერი ღირს 12 ათასი.

დეკრეტი № 85

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. რევოლიუციონური კომიტეტისა

ჟურნალ-გაზეთების გაყიდვის პირობების შესახებ.

1. დაწესებულ იქნეს გაზეთებისა და ჟურნალების გაყიდვა.

შენიშვნა: გაზეთებისა და ჟურნალების უფასოდ მიწოდება მოისპოს.

2. გაზეთებისა და ჟურნალების გაყიდვის ორგანიზაცია მიენდოს სახელმწიფო გამომცემლობას.

შენიშვნა: კომპეტენტური ორგანო წინასწარ აწესებს სახელმწიფო გამომცემლობისათვის საგალდებულო „უფასო ამონენტების სიას.

3. სახელმწიფო გამომცემლობა რედაქციებსა და სტამბებთან არსებული თავისი აპარატის მეშვეობით თავის დროზე მიიღებს გაზეთებსა და ჟურნალებს გასანაწილებლად ხელის მომწერთა შორის, აგრეთვე ქალაქში გასაყიდად და პროვინციაში: გასაგზავნად.

შენიშვნა: სახელმწიფო გამომცემლობა ერთხელიერად მიიღებს გასასყიდად და გასავრცელებლად საქართველოს ტერიტორიაზე ყველა გამოცემულ გაზეთებსა და ჟურნალებს, ხოლო მეზობელ რესპუბლიკებში გამოცემულ გაზეთებსა და ჟურნალებს მიიღებს თვით გამომცემლობასთან განსაკუთრებული შეთანხმებით.

4. ამ ჟამად პროვინციაში არსებული საექსპედიციო პუნქტები და ბეჭდვითი ცენტრის განყოფილებანი უქმდება და, მათ ნაცვლად, გაზეთებისა და ჟურნალების გაყიდვის გადაეცემა კერძო კონტრაგენტებს.

5. აგენტების თანამდებობაზე პროვინციაში,—დაბებსა და ქალაქებში,—აგრეთვე საოკინისგზო განჯინების (კიოსკების) გამგეთა თანამდებობაზე, მიიღებიან მხოლოდ ის პირნი, რომლებსაც ექნებათ ადგილობრივი პარტიული კომიტეტის და რევოლ. კომიტეტის რეკომენდაცია, ხოლო იმ შემთხვევაში, როდესაც მათ მიერ რეკომენდაციით დაშვებული პირები რაიმე მხრით არ აკმაყოფილებენ მათთვის სავალდებულო პირობებს, აგენტი მოვალეა წარმოადგინოს სათანადო საწინდარი (залог).

შენიშვნა: საწინდრის ზომის დაწესება ყოველ კერძო შემთხვევაში დამოკიდებულია გაზეთებისა და ჟურნალების გავრცელების რაოდენობაზე მაგრამ მისი საერთო ჯამი არ უნდა აღემატებოდეს ჟურნალებისა და გაზეთების გაყიდვისაგან მიღებულ ერთი კვირის ჯამს.

6. პროვინციელი აგენტები მიიღებენ გაზეთებს 25 პროც. დაკლებით.

7. გაზეთებისა ტ ჟურნალების გავრცელების მიზნით ქ. ტფილისში სახელმწიფო გამოცემლობა აარსებს შესაფერ ადგილებში კიოსკებს, რომელთა გამგენი მიიღებენ გაზედებს 20 პროც. დაკლებით.

შენიშვნა: ისეთსავე კიოსკებს, საჭიროების დაკვალად, დაარსებენ პროვინციული კონტრაგენტებიც.

8. კიოსკების გარდა, გაზეთებისა და ჟურნალების გაყიდვა ქ. ტფილისში დაეკისრება მეგაზეთეებსაც, რომელნიც მიიღებენ გაზეთებს 20 პროც. დაკლებით.

9. გაზეთებისა და ჟურნალების ფართოდ გასავრცელებლად განახლებულ უნდა იქნეს საოკისისგზო განჯინები და კიოსკები, რომელთა გამგენი ძიიღებენ გაზეთებს 25 პროც. დაკლებით.

10. უკან დაბრუნებული გაზეთებისა და ჟურნალების მიღება აკრძალულია.

11. ამ ჟამად არსებული გაზეთებისა და ჟურნალების დაგზავნის სისტემა ლიტერატურული ვაგონებით უქმდება და, ამის ნაცვლად, შემოღებულ უნდა იქნეს ბაგეები, ან ფოსტით გაგზავნა, რისთვისაც ცენტრალური ექსპედიცია, თავისი საკუთარი რუმუნებულის ძალვეობით,—ჩაანაცვლებს გაზეთებსა და ჟურნალებს რკინისგზის საბაგეო განყოფილებას ინგარიშით, ხოლო ფოსტით გაზეთები დაეგზავნებათ ძარტო პროვინციელ ხელისმომწერთ.

12. ქალაქისათვის, საოკინისგზო განჯინის გარდა, შემოღებულ უნდა იქნეს საღამო და-ღამი ინგარიში გაყიდული გაზეთებისა და ჟურნალებისა.

პროვინციელი აგენტები და განჯინების გამგენი იძლევიან ინგარიშს თვეში ორჯერ, ე. ი. ყოველის თვის პირველსა და თხუთმეტს რიცხვში, ხოლო ტფილისის საღგურის განჯინის გამგე ყოველ სამ დღეში ერთხელ.

13. განცხადებათა გაზეთებში ბეჭდვა ნებადართულია მხოლოდ განსაკუთრებული ფასით დამტკიცებული ნიხრის მიხედვით.

14. გაზეთების კედლებზე გაკვრა უქმდება. აფიშების გაკვრა სწარმოებს კონტრაგენტების მეშვეობით.

15. გაზეთები „პრავდა გრუზია", „კომუნისტი" და „კარმირასტლ" თავისუფალ მაზარზე იყიდება თითო ცალი ხუთი ათას მანეთად.

16. პროფკავშირები და საბჭოთა მთავრობის დაწესებულებანი ზემოადნიშნულ გაზეთებს მიიღებენ თითო ცალს ორი ათას მანეთად.

17. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე

ს. ქავთარაძე.

განათლების სახალხო კომისარი

კ. კანდელაკი.

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი, ალ. სალარიძე.

1921 წ დეკემბრის „26„ ტფილისი—სასახლე.

საქართველოს რევკომის საინფორმაციო განყოფილების ცნობები

ქუთაისის სამაზრო რევკომის მოდვაწეობა.

ხალხურსათო ხაქმე.

ვინაიდან ძველი მაზრის მრეწველობა და წარმოება მჭიდროდ დაკავშირებულია სურსათ-სანოვაგის მოძიებადამზადებასთან და ამ უკანასკნელის რაოდენობა შეიძლება თამამად ითქვას, გასაზღვრავს ძის განვითარებას და აყვავებას, ეუთაისის სამაზრო რევკომმა უბაელოდ და სასურსათო კომისარიატის საუალებით ძიიღო მაქსიმუმი დონის ძიება წარმოების და მასში ჩაბმულ მუშა-ძოსამსახურეთა უზრუნველსაყოფად, ვინაიდან თუ ქუთაისის მაზრაში არსებული წარმოებანი განიცდიან დეფიციტს და მოითხოვენ აუარებელ ხარჯებს—ეს აიხსნება ერთი მხრით ნაღლი მასალის უქონლობის გამო და მეორეს მხრივ კი—მუშა-მოსამსახურეთა სურსათ-სანოვაგის სიძეცირით და უქონლობით. ამით აიხსნება ის ყურადღება და მზრუნველობა ქუთაისის სამაზრო რევკომისა ამ დარგისადმი. საქმე იმაშია, რომ მენშევიკურ მთავრობის მიერ დატოვებული სურსათ-სანოვაგე რაოდენობით მცირე და უმნიშვნელო თითქმის პირველ სამ თვეში დანაწილებულ იქმნა. სასურსათო სახალხო კომისარიატიდან კი მიღებული არის ასევე უმნიშვნელო რაოდენობის სურსათ-სანოვაგე. ამ საქმეზე იქმნება ციფრებით ლაპარაკი: სიმინდი—13064, ბრინჯი—198 ფუთი, მარილი—788 ფუთი, ასანთი—37192 კოლოფი, თუთუნი—102 ფუთი, პაპიროსი—12.000 ცალი და ნავთი—3500 ფუთი და სხვა წვრილმანი საქონელი. რევკომის საკუთარი ძალებით კი დამზადებულია: სიმინდი—8411 ფუთი და 36 გირ. სიმინდის ფქვილი—310 ფუთი 888 ლობიო—76 ფუთი 26 გირ. სუხარი—77 ფუთი 30 გირ. ბზე—475 ფ. ხორცი 563 ფ. 34 გირ. პურის ფქვილი—261 ფუთი საკლავი საქონელი—45 ფ. თიგა 699 ფუთი. გამომცხვარი პური—293 ფუთი ტ ძუხუდო-844 ფუთი ეს იყო მაშინ როდესაც მედარეებით სურსათის კრიზისი ეგზისტ არ იყო გამწვავებული, შემდეგ კი ქუთაისის რევკომის ინიციატივით მაზრა და ქალაქი უზრუნველყოფილ იქმნა სურსათ-სანოვაგით ზემოადნიშნულ ციფრებიდან ნათლად სჩანს, რომ ქუთაისის სამაზრო რევკომს მიტოვებულს ცენტრის მიერ და დაურდნობილს თვის საკუთარ ძალებისა და გაბეჭრიანობაზე გამოუჩენია მაქსიმუმი თვითმოქმედების და ინიციატივისა. ძიღებულ იყო ზომები, მეზობელ მაზრებთან საქონლის გასაცვლელად. გარდა ამისა სასურსათო კომისარიატი მთელ მაზრაში აგენტირებებს და კრებს თანახმად დეკრეტისა წისქვილების შემოტანელს—ბინდს და აგრეთვე ხელმძღვანელობს ნატურით გადასახადის კოძპანიას. წინასწარ ცნობების შეკრება მთელ მაზრაში თითქმის დამთავრებულია. აგრეთვე იგი ჰკრებს სათესლე სიმინდს, პურა და შაბიამანს, რომელიც გაზაფხულზე იქმნა გაცემული სესხის სახით ფლარიბეს გლეხებზე. გაცემულია სათესლე სიმინდი—4500 ფუთი შაბიამანი—1900 ფუთი 28 გირვანქა და გოგირდი—1920 ფუთი 29 გირვანქა. რომლის ანგარიშად დაბრუნებულ უნდა იქმნას 2500 ფუთი სიმინდი და 3800 ფუთი ყურძენი. კოოპერაციასთან არსებობს სრული კონტაქტი. ამ უკანასკნელში არის კომუნისტების წარმომადგენლებიც.

აგრონომიული დარგი.

სოფლის მეურნეობის აყვავების მიზნით მთელი მაზრა დახაწილებულია ექვს აგრონომიულ რაიონად: ხონის, სამტრედიის, ვანის, ტყიბულის და ქუთაისის. თვითეულ აგრონომიულ რაიონში დაგზავნილია მიწადასამუშავებელი იარაღების, ჩრომელს საც რევკომი უფასოდ აძლევს ულარიბეს გლეხობას. აგრონომიულ რაიონში ფორმის ცხოვრებაში გადასვლისათვის—მაზრა დაყოფილია 10 რაიონად; თვითეულ რაიონში არსებობს მიწის კომიტეტები, [illegible] გამოსამუშავებელ [illegible] (ხნობების შეკრება [illegible] თავრებულია. ხოლო 2 რაიონში მუშაობა შეფერხებულია სამაზრო რევკომის წარმომადგენელთა გაუგზავნელობის გამო. პირველ იანვრისათვის ყოველივე წინასწარი მუშაობა დამთავრებული იქმნება. ამ ჟამად მაზრის „განკარგულებაში არის შემდეგი საბჭოთა მამულები, რიცხვით 5: 1) გულეიკარის ვაშის სანერგე, ზომით—65 დესეტინაზე მეტი, 2) ვანის თვალაძესეული ხეხილის ბაღი ზომით 30 დესეტინამდე, 3) ბაღდადის რაიონში აგრონომიულ პუნქტისათვის ზომით 6 დესეტინამდე სახხავი მიწა. 4) ქვახჭირის წულუკიძისეული მამული სახხავი მიწებისა და ბეხილის ბაღი შემდგარი ზომით 80 ქცევამდე. და 5) წყალ-წითელას სანერგე ხეხილის ბაღით ზომით 14 ქცევა. ორ მამულში, სახელდობრ წულუკიძისეულ და ქორეის უბნის საკუთარი შტატით იყო დათესილი და მოვლილი; ქორეის უბანში დათესილია 30 ფუთი სიმინდი, რომელიც სახელმწიფოს საკუთრებას შეადგენს. დანარჩენ 4 მამულში მიწის დამუშავება და ბაღების მოვლა მინდობილი აქვს უციწაწყლო გლეხთა ამხანაგობებს, რომელნიც ძხოლოდ ერთ მეათედ ხაყოფს მისცემენ მთავრობას. აგვისტოს 1 რიცხვებში ეუთაისის სამაზრო მიწათ-მოქმედების განყ-ფილებასთან შექმნილი იქმნა მიწის საკითხების მოსაგვარებლად განსაკუთრებული კომისია, რომელმაც დღიდან თავის არსებობისა, გაარჩია 65 საქმე და გამოიტანა განაჩენი უმიწაწყლო და უდარიბეს გლეხობის სასარგებლოდ. განხრახულია მოკლე დროში გარჩეულ იქმნას 50 საქმე. სწრაფათ მუშაობის დასრულებას აფერხებს ის, რომ კომისიის ხელმძღვანელი ატარებს სასამართლო ხასიათს, სადაც მოწმეების გარდა დაკითხულ უნდა იქმნეს მოწმეები და წარმოდგენილი სათანადო დამამტკიცებელი საბუთები.

ამხ. „სორაპანის" გამოცემა.
გაგზავნილია გასასყიდად
მოძრავი კალენდარი 1922 წ.
გადაკეთებული ძველი კალენდრიდან შედგენილი მ. გაჩეჩილაძის მიერ.
ისყიდება ტფილისში. წერა-კითხვის წიგნის მაღაზიაში, სოსიკო მერკვილაძის და სილიბისტრო თავართქილაძის მაღაზიებში.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია
გამომცემელი— მთავარი კომიტეტი.

გამორჩენილი ტ დავიწყებული

(მწერალი მელანია ბადრიძე *)

(გაგრძელება.)

საინტერესოა, როგორ ესმოდა უფრო კონკრეტად მელანიას ეს „განცდეი"? ხომ ეს სიტყვა ბევრის დამტევი ცხებაა. ხომ არსეობს განცდათა კლასიფიკაცია? რომელი გვარის განცდები ჰგონია მას ლიტერატურულ განსახიერების ობიექტად? ი, ყური დ-უგდეთ:

— „დავიწყე მოგონება ჩემი ბავშვური ოცნებებისა, პირველ მშფოთარე სიზმრებისა და მოჩვენებისა, რომელნიც ასე ადრე განვიცადე „ავშობაში" შემდეგ მოვიგონე მთელი ის ბრძოლა, რომელიც მე შემხვდა უფლებისათვისო". ბავშვური ოცნებებიდან—უფლებისთვის ბრძოლამდე. ი ორი პოლარული, რომელთ შორისაც იკვეტებიან მშფოთარე სიზმრები და მოჩვენებები. ამ რაკლს ვერ ასცდება ვერც ერთი შემომქმედი, შემოქმედება ჩემის აზრითაც იქ იბადება, სადაც ტკივილებია. თვით შემოქმედება—ყველაზე დიდი აკვნესებაა, ან ამღერება სიკვდილ-სიცოცხლის საბანთან. მასში სტირიან ცხოვრებით მოთენთილი თვალები, რომ წარსულს ჯადოსან სარკეში ოდნავ ჰხედავენ საკუთარ სახეს, ყრმობის რბილ ელვარებით. მასში ჭკვის უპასუხობით ნახეჩი ბმა, პირველ ნავარდობის ვერცხლის ტონები—რომ აგონდება. მასში ჭკოდებენ ნახევარ სიუპუნეთა კუზიანი სილუეტები, დაკარგულ მარგალიტივით რომ ეძებენ სამარეს. მასში სდგება და მხედრდება საფლაო, აკლდამა. მასში ეძებენ უკვდავების გაძარცული ჩონჩხები. არა ნაკლებ საშინელია და საოცარი „მშფოთარი სიზმრები და მოჩვენებები". ე. წ. პოზიციონისტისათვის, რომელსაც თავში ოთხკუთხედებივით ულაგია ხელშესახები აზრები, რასაკვირველია გაუგებარია ეს გაუგებრობა, მაგრამ დადებულ საზღვარს გადასული აზროვნება შორს სტოვებს პატარა ოთხკუთხედებს, და ვნებით დასტრიალებს ამ ნაცნობს მაგრამ უცნობ გამოცანს. ხომ მეცნიერება უკვე დაჭანცა სიზმრის პრობლემამ, და თუნდა უსიზმრო ძილიც კი უპასუხო მოვლენად რჩება. და განა ძილი, ეს ერთგვარი სიკვდილის პატარა პატარა ოაზები არ არის, რომელიც აუუჩენს სიცოცხლის ტკივილებს, ვიდრე დიდი სიკვდილი სიცოცხლეს მთლად არ მიაძინებს? ჩვენი ხან-მოკლე დაკვირვებას საკმარისად მიგვაჩნია, რომ გადვიძების მოლოდინში ვიყვეთ დაარხეინებულნი. და ყოველდღიურად ძილს და სიზმრებს შეჩვეულნი, ვედარც კი ვიცლით მის საიდუმლოებაზე დაფიქრებას. იქნებ მართალნი იყვნენ ლეონარდი და პიერონი, ტვინის უჯრედებში რომ ალმოაჩინეს შხამი, ძილს რომ იწვევს? მაგრამ იქ, სადაც ეს მეცნიერები დაკმაყოფილდებიან თვიანთ გისტოლოგიური გამოკვლევებით, შემომქმედის გახურებული ტვინი მაინც ვერ ნელდება, და სცემს ბრძანებას, რომ თვით შხამიც კი შთანთქას მაძიებელმა, და დამწვარ თვალებით მაინც სცდის ფიალის გაქვრეტა. ეს არის შემოქმედების წყეული გამარჯლებაც. მელანია ბადრიძეც აქედ მოდის უყავარჯნოთ, როგორც აკლდამაში, სადაც ძვლები და ანათებენ შენახულ სითეთრით. და თუ ამ შემოქმედების გზაზე იგი ვერაფერს ალწევს მნიშვნელოვანს, სამაგიეროდ შემოქმედების პროცესი მაინც არის, და პირობების გათვალისწინება კი მაინც ჩამოჰქმნის მქმედის ჩონჩხს.

მოუსმინოთ ადსარება...—„რომ ოდნავ მაინც განვითარებულიყავ, დავწერე რომანი ქართულ ენაზე. მინდოდა ექვსნაწილად გამეყო, რუსულად წაკითხულ ასკანიოს მსგავსად. მას მე ვუწოდე აზიედ ქალის პირველი განცდა. წარმოუდგენლად ძნელი იყო ჩემი მუშაობა. ზოგჯერ დამით მომივლიდა რაიმე აზრი ან და გამოთქმა; მე ვდგებოდი, და თუ ბნელაში ვიპოვნიდი ქაღალდს, ვწერდი ალღოთი, და შემდეგ, როცა ყველანი ადგებოდნენ, ძლივს ვარჩევდი დაწერილს, ხან კი, როცა ქაღალდს ვერ ვიპოვნიდი, ვიჯექ თვალ დახუჭული ლოგინში, და საათობით ვიზეპირებდი იმას, რაც უნდა დამეწერა. ასე დავძეთავრე რომანის „წერა"-ო. ვისაც გაუცდია აზრისთვის ტანჯვა, ვისაც ფიქლო ლამეები მოუთენთია ახალი სიტყვის თუ სახის მოსაძებნად, ის გაიგებს, მელანია ბადრიძის აღსარებას. და თუ გაიგებს, უსათუოდ დაინახავს, რომ მასში ტოკავდა არაჩვეულებრივ ადამიანის პოტენცია. მაგრამ მელანია ბადრიძის დირსები აქ კი არ თავდება, მხოლოდ იწყება. და რამდენადაც მეტად უკვირდებით, იმდენად მეტ სასუუთებს გაძლევთ, რომ მას შეხედოთ დირსეულად.

მწერალს მხოლოდ შემოქმედება კი არ უნდა აინტერესებდეს, არამედ მისი შეფასებაც. ყველაზე დიდი კრიტიკოსი ნაწარმოებისათვის ავტორი უნდა იყვეს. ამისთვის კი დაეკვებაა საჭირო. ვისაც არ შესწევს ძალა, რომ გაუდგეს საკუთარ თავს, ის ვერ შეჰქმნის ვერაფერი დირსეულს. ეკვი არის გამარჯვების თავდები.

მელანია ბადრიძეც თუმცა მეტად დარწმუნებულია თავის მწერლობის ტალანტში, მაგრამ უფრო მეტად არის დაეკვიანებული თავის მინდოდეგაში. თავის პირველი რომანის შესახებ ი რასა სწერს:—„...შემდეგ დავეკვიანდი მის დირსებაში. ჩემი თავი მოუმზადებლად ჩავთვალე. წარმოვიდგინე, რომ ჩემი მოთხრობა გამოიწვევდა დაუმსახურებელ დაცინვას და დაწუნებას. დიდხანს არ მიფიქრია,—ისე დავბლაჯნე ნაწერი, რომ ჩემს მეტს ვერავის წაეკითხა... დიდხანს ვიფიქრე ჩემს პირველ ნაშრომზე: ხან დაწვა ძინდოდა, ხან მინდოდა გამეზიარებინა ვისთვისმე... დაუდგრომლობამ და შინაგანმა ბრძოლამ გამოიწვია ეს ჩემი ავადმყოფობა. ლოგიხად ჩავარდი"-ო...

საკუთარ უნარის ასეთი ნერვიული შეფასება უსათუოდ ძალის მაჩვენებელია, მხოლოდ საკუთარ თავისადმი დაუზოგველ სიმკაცრეს შეუძლიან ასეთი აუტო-და-ფე. დაავადმყოფებამდე ბრძოლა თავის თავთან იშვიათ ბუნების მაჩვენებელია. ასე არ იწვიან შინაგანი შხამით მორიგი ადამიანები; სიმკაცრის გარეშე მიმდინარეობს უმრავლესობისათვის საკუთარ თავთან შესვედრა. მიტომაც არის, რომ მელანია ბადრიძეს ბუნებრივად ისე განვითარებოდა კრიტიკის ნიჭი. საკუთარ თავზე გამახვილებული, სხვის შემოქმედებასაც ფსიზლად უცქერის და თამამად უარჰყოფს იმას, რაც მოკლებულია სიღრმეს თუ შინაგან სიმართლეს. იგი თავის მოთხრობის „ანო და კატო"-ს დასაწყისში ადნიშნავს, რომ სასცენოდ მინდოდა დაწერაო, მაგრამ „ვიცი, რომ სასცენო წარმოდგენა ადვილი საქმე როდია. მე გამოცდილებით დავრწმუნდი, რომ დრამატიული ფორმა არის მწერლის აზრთა გამოთქმისათვის ყველაზე ძნელი ფორმა; მე ისიც მიკვირს, რომ ჩვენი ქართველი ავტორები როგორ ჰბედავენ თავის ნაწარმოებთა სცენაზე დადგმას, როდესაც არა აქვთ საკმაო სასცენო გამოცდილება და მხოლოდ ჰბაძავენ რუსულ პიესებსო". ამ პატარა წინასიტყვაობაში მოცემულია მთელი თეორია და იმავე დროს ყველაზე სწორი კრიტიკა ჩვენი პირველი დრამატურგების შესახებ, რაც კი დაწერილა დღევანდლამდე. უფრო მეტიც. ამ სიტყვების გამეორება ღღესაც შეიძლება, როდესაც დრამის დაწერა კვლავ იოლ საქმედ არის მიჩნეული, და ყველა დამარცხებული, პიესით სცდილობს სახელის შოვნას. ეს გარემოება ხომ კვლავ ამადლებს ამ გამორჩენილ ქალს, შეუფერ ყვნელ აზრით რომ იკრიდა გზას ლიტერატურისაკენ. მაგრამ დაუბრუნდეთ ისევ ავტობიოგრაფიას.

(გაგრძელება იქნება).

ვ. კოტეტიშვილი.

*) იხ. „ტრიბუნა" № 111.